ԿՈՍՏԱՆԴԻՆՈՊՕԼԻՍ — ՏԱՐԻ — ԹՎ. 1105 — ՇԱԲԱԹ — 26 — ՅՈՒՆԻՍ — 1871

ԳԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան դին Կ. Պոլսոյ համար 180 գր.
» Գաւառաց » 40 մէջ.
Վեցամսեայ Կ. Պոլսոյ » 90 գր.
» Գաւառաց » 50 մէջ.
Ուրբաթանկիւր թերթի դին 30 փր.
Յանձնումն տալոյ մէկ անգամի համար 3 գուրուշ, երկու անգամի համար 2 գուրուշ, աւելի անգամներու համար դան ասկարկութիւն կրնայ

ԱԼԱՐԵՔ

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱԼՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԳԱՅՄԱՆՔ

Գուրս գալոյն լրագրոյս Ճանրաբ. ծախքը խմբագրութեան վրայ է։

Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն խմբագիր —Տեսրէնին պիսի ուղղուի, Կ. Պոլիս, Զինիլի խան Մասիսի գրատան։

Հանրաբ. ծախքը չվճարուած նամակ չընդունուիր

ԿՈՍՏԱՆԴԻՆՈՊՕԼԻՍ 25 ՅՈՒՆԻՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԹՐՈՇԻՒ ԶՕՐԱՊԵՏԻՆ ԱՏԵՆԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

(Շարունակութիւն թիւ 1014)

« Տեսէք իմ մեր յառակագիծ մ՚ունենինք, խիստ պարզ, խիստ արիական, խիստ գործնական։ Ասոր վրայ մեծ աղաղակներ կընում խօսիլ, ըստ որում իմ բարեկամ Տիւքիս զօրապետին խորհածն էր, եւ մեծ պատիւ կը բերէ իրեն։

« Երբոր բանակ մը մեծ ճիգ մը պիտի ընէ, սկզբունքն այն է որ չլսուած կռիւն ընէ։ Մեզ համար՝ փորձիչն Ռուսաստանի ճանրով Հալէպ քաշելու դիծն էր ոյն։

« Թշնամին այն կողմէն պաշտպանողական հոյր պատրաստութիւն մ՚ըրած չէր։ Այն դիծն այս առաւելութիւնն ալ ունէր, որ գեղով կը պատրաստէր եւ թոյլ կուտար մեզ Լիւլի բանակին հետ միանալ։ Թշնամին այն կողմը բռնիծաղէն անդին չէր անցած. առաջ մէկ աւուր մէջ մեր բանակը կրնար անոր դիծերն անցնիլ, եւ արագ ընթացքով Ռուսաստան եւ մինչեւ Ծովեղերը հասնիլ։

« Այս էր մեր ամեն գործադրութեանց գաղտնիքը. այս էր ժէնիվիլիէ թերակղզոյն մէջ այնչափ գղեակներ չինուելուն, ուրիշ նաւակամուրջ (մէկը թնգանովներու) համար) չինուելուն նպատակը, որոյ ամենն ալ բնաւորութեայ էին պարտնեան երկարժուղոյն վրայ եւ շուտով գեղը պիտի հասնէին։

« Ահա գործադրութեան եղանակն ալ։

« 50000 մարդ շնչ ալոյ կեղրոնի փորիզի մէջէն պիտի անցնէին, եւ Արեւելեան ամրոցներուն կողմէն զօրեղ ճիգ մը ցուցնելով Գոնոսի պիտի ըստրուեն։ 50000 ընտիր զօրք ալ՝ թշնամւոյն այդպէս դրաված միջոցին, դիշերանց ժէնիվիլիէի թերակղզին պիտի գուսնարուէին, դեռն անցնէին, Բօրդէյլ հասնէին, Յարկ անցնէին եւ Ռուսան հասնէին։ Այս յառակագծին վրայ աւելցած էր եւ ալարէն առաջու յառակագիծ մը՝ ասորմն Ակնի կողմէն։

(Թրոշիւ զօրապետն իր այս ըստ. ծը հաստատելու համար պաշտօնական դիրք կը կարդայ։ Ա. Պ. Կամպէթթա գրուած նամակի մը մէջ հետեւեալ հատուածը կը տեսնուի)

« Պիտի հաւինաք որ արդի բանակներն յանպատրաստից չեն կրնար կազմուիլ . . . զօրականք եւ հմուտ ոտքերէ ազատներ պէտք են։ (Շատ ազէկ)։ «Ձեր շուրջն եղած հրաժարումները «չատ յաւուրի են։ (Գոնբիշն ծովապետին հրաժարումը կանխելով)։

« Շամպանէնի ոնդքերը կը ցուցնեն ինձ թէ ձեր յանպատրաստից կապրանին դէմ (Շարժումներ)։

« Ամենայն բանակներու թիւնամուած բանակներու թիւնամուած դէմ պիտի կարող չեն . . . »

« Այս թուղթերը՝ մատուցանեն թէ ես Լօարի բանակն երբէք փարիզի օգնութեան չկրնայի, վասն զի յանպատրաստից կոչմուած էր, եւ վրատհութեան չունէի վրան։

« Ըսի թէ նպատ առանալու յառակագիծ մ՚ալ ունէինք։ Այս նը պատակաւ խնդրած էինք որ նաւահանգիստներուն մէջ շատ մը դարձեն եւ նաւախուռը մը պատրաստեն զ ազատնարար։

« Նաւախուռքը գեկու Լին ճանրայ եղեալու պատրաստ պիտի լինէր։ Այս գործը Պ. Սէգանի ժրաջանութեանն ու անձնուիրութեան յանձնուած էր։

« Այս ամեն պատրաստութիւնը կը ցուցնեն ձեզ թէ յառակագիծ մ՚ունէինք։

« Հիմա հոգի միայն գիտէին զայս, եւ կառավարութեան անդամներէն ալ մէկը միայն. Պ. Ժիւլ Ֆաւրէ։

« Բաւուկ պատոգ տանուրի մը ձեռքը Պ. Կամպէթթայի հաղորդուեցաւ, բայց դժբաղդաբար կարեւորութիւն չտուաւ։ (Շարժմունք եւ քրմինիէն ալ կոչմէն)։

« Քանի մ՚անգամ կրկնեցի գերատցումս, առաջարկեցի որ այս ծրագիրը Պուրպարիի հաղորդուի, եւ ըսի որ եթէ չէին կրնար ինձ նպատակ հատ միոյնակ պիտի գործէի, բայց առաւել վատանդաւոր կը լինէր։

« Տեսէք իմ դիս սխալ կը պատկերք եթէ կարծէք թէ ատելութիւն մ՚ունիմ Պ. Կամպէթթայի դէմ։ Եսանոր հանճարին դիւր լաւագոյն գաղափար մ՚ունիմ՝ քան ինքն իմ վրայ։ (Մեծաց)։ Իմ աչքիս բարի վիճակութիւն մ՚ունէր նա, այն է՝ սեղան։ 4ին Գրենպրգական ժողովարանին կոխուելուն դէմ մաքառիլը։

« Մեծ հայրենասիրութիւն ունէր, բայց անոր հետ երկու սկզբնական մոլութիւն ալ ունէր։

« Ամեն ճգանց գործակցութիւնը կոչելով այնպէս հանգաած էր թէ այն ճգանց փարչութիւնը մէկ կուսակցութեան մը մարդոց ձեռքը ապէսք էր։ (Շատ ազէկ, աջ կողմէն)։

« Ես զայս ըսի իրեն երբոր փարիզի թաղապետնէրն ու գաւառաց կառավարիչներնէրը կարդէր։ (Շատ ազէկ, աջ կողմէն)։

« Երկրորդ մոլութիւնն այս էր որ 1792ի զինուորական ուսանողութեանց յարեալ էր։

« Կը կարծէր թէ անպատրաստ բարմութիւններով կարելի էր կոչնիերպեալ բանակներու դէմ կռուիլ։

« Արդէն այն ժամանակն իսկ, ինչպէս որ Տիւմուրիէի յիշատակագրէնները կը հաստատեն, այս կարծիքը ճշմարիտ չէր։

« Իսկ այսօր՝ ազգաց հոգին լրնաւ չիմանար մարդիկ ազգաց զինուորութեան դէմ։ (Շարժմունք)։

« Պ. Կամպէթթա պատիր յոյսեր ունէր, որք ցնաստարեր եղան իրեն։

« Ալ կոչմէն—Դաղրիոյ։

« Ըսիս կոչմէն—Դարձալ քիչ պատիր յոյսեր չունէիք։

« Այն աւանդութեանց դէմ ես մարքառած էի մեր խորհրդին մէջ երբոր առաջարկեց որ աղդոյին պահպանման զինուորաց սահմանուններուն (ազանները) ընտրութիւնը զինուորոց յանձնուի։ Նրանք անդամ յորդորեցաւ խորհրդարանին մէջ, բայց չլրաւ, եւ վերջապէս խօսքը քաղաքացոյ Հանրաւակ Լրիւ զօրապետին եւ ինձ։

« Ես անիրաւ եւ վատնդաւոր կը դատէի արդէն պատուած սահմանուններն իրենց սահմանին դրկիր եւ թշնամւոյն առջեւ նոր ընտրութիւններ ընել։

« Գոսնդը Պ. Կամպէթթա ալ ասուաւ, փան դի թուր հանելէն ետքը չուզեց այսպիսի ընտրութեանց արատնութիւն շնորհել։ Բայց չարիքն արդէն կատարուած էր փարիզի մէջ։

« Այս առթիւ, վերջին նիստերէն մէկուն մէջ ինձ եղած առարկութեան մը կը պատասխանեմ։

« Ըսին ինձ թէ դուք ինչու սոսրադրեցիք։

« Պատասխանեցի թէ չատ դիւրակը խօսիք այդ պէս։

« Յիշատարեմ այս խօսքս։

« Ուսարդ լեցի, վասն զի այնպիսի պարագաներու մէջ երբոր մէկը չ՚ընտրդրէ՝ պարտնէն կը հրաժարի։ Բրտան անդամն ասելի այս տիրոջին մէջ դանուելոյ, բայց երբեք չուզեցի հրաժարիլ։ Ամենաժիղակ պատասխանները կընեցի, որովհետեւ հրաժարական ապա վատութիւն կը համարուէր։ (Շատ ազէկ ազ կողմէն)։

« Երբոր Լօարի ապարատաղեալն ճարտարութեամբ ձեռք բերուած Բուլիէի յաղթութեան լուրը փարիզ հասաւ, փարիզ այն յուսալութիւնը ոչ թէ բարեբաղդ դիպուած մը, այլ ապագայ յաղթութեանց նախագուշակ նշան մը համարեց։

« Այն օրէն այս գաղափարը կաղմուեցաւ թէ՝ մանչ եւ թէ՝ կառավարութեան մէջ թէ «Պէտք էր փարիզին դուրս ելնել եւ Լօարի բանակին առջեւ դիմել։ որ առանց մեր գէպ՚ի Ռուան քաշելու համար ըրած այնչափ աշխատութեանց եւ պատրաստութեանց ուշ գնելու՝ Լօարի կողմէն կուգար։

« Հասարակայն ճշմարիտ խելացողութիւն մ՚եղաւ, որուն դէմ կենալ անհնարին էր։

« Պ. Կամպէթթա ստիպողաբար հրաւիրեց զիս որ մեր գործադրութեան վրայ եղած յառակագիծը թուղտի եւ հարկ եղաւ ինձ՝ բրած ամեն պատրաստութիւններս արեւմտեան կողմէն արեւելեան կողմը փոխադրել։

« Երբեք ապարատպա մ՚ասկէց աւելի գաւան գիտցած չէր պատահած։ Իս հանգաած էի որ այն օրէն Ռուանի դիծը պիտի կրանցնէի։ Եւ արդարեւ երբոր նորէն ձեռք անցանել ուզեցի, թշնամին գրաւած էր զայն։

« Պ. Կամպէթթա իր պատիր յուսալը մինչեւ իսկ ծանոյց ինձ թէ գտեր. ցին Լօարի բանակը Դանիվենպլոի անտառին մէջ պիտի օթէր։

« Այն բանակը զարնուեցաւ եւ կոչուեցաւ։

(Թրոշիւ զօրապետը նամակ մը կը կարդայ Պ. Կամպէթթայի ուղղած՝ որ գինքը կամաւորաբեր էրը թէ յանձանդղծուելուն մը մէջ կեցած էր։ Այն նամակաւ կիմացնէր թէ Տիւքսը զօրապետը Պարնի կողմէն Լօարի վրայ հասնելու փոքր մը պիտի ընէր։)

« Իս հանգաուած էի որ Լօարի բանակը՝ թշնամւոյն դէմ մարտնելու համար կազմուած չլինելով՝ ծանր արկածից պիտի հանդիպէր։

Շանզի զօրապետ—Խօսք կուզեմ (Շարժում)։

« Թրոշիւ զօրապետ—Պարնի ճարին մէջ եղածները Դիլիէի եւ Շամբիոնիի մեծ ճակատամարտները կը պատրաստէին։ Գլխաւոր յենարաններէն մէկն Ամիէնի սարահարթն էր։ Հոս կանգ կառնում այս դրութեան վրայ։ երկու ամիս մարքառնոյ ամեն անոնց դէմ որ անոր դրաւումը կը խնդրէին ինձմէ. եւ վերջապէս որոշեցի դրաւել ըստ որում՝ այն ատրահարթը բոլոր ձախ թեւը պիտի պատասխանէր։ Ուրիշ ոչ մի դիրքերուն մէջ մեր դիրքերուն դէմ մեծ ոչ մի ճակատամարտ չեղաւ։

« Ֆիսերոյ զօրապետն ալ փառաւ

« Պ. Կամպէթթա ստիպողաբար հրաւիրեց զիս որ մեր գործադրութեան վրայ եղած յառակագիծը թուղտի եւ հարկ եղաւ ինձ՝ բրած ամեն պատրաստութիւններս արեւմտեան կողմէն արեւելեան կողմը փոխադրել։

« Երբեք ապարատպա մ՚ասկէց աւելի գաւան գիտցած չէր պատահած։ Իս հանգաուած էի որ այն օրէն Ռուանի դիծը պիտի կրանցնէի։ Եւ արդարեւ երբոր նորէն ձեռք անցանել ուզեցի, թշնամին գրաւած էր զայն։

« Պ. Կամպէթթա իր պատիր յուսալը մինչեւ իսկ ծանոյց ինձ թէ գտեր. ցին Լօարի բանակը Դանիվենպլոի անտառին մէջ պիտի օթէր։

« Այն բանակը զարնուեցաւ եւ կոչուեցաւ։

(Թրոշիւ զօրապետը նամակ մը կը կարդայ Պ. Կամպէթթայի ուղղած՝ որ գինքը կամաւորաբեր էրը թէ յանձանդղծուելուն մը մէջ կեցած էր։ Այն նամակաւ կիմացնէր թէ Տիւքսը զօրապետը Պարնի կողմէն Լօարի վրայ հասնելու փոքր մը պիտի ընէր։)

« Իս հանգաուած էի որ Լօարի բանակը՝ թշնամւոյն դէմ մարտնելու համար կազմուած չլինելով՝ ծանր արկածից պիտի հանդիպէր։

Շանզի զօրապետ—Խօսք կուզեմ (Շարժում)։

« Թրոշիւ զօրապետ—Պարնի ճարին մէջ եղածները Դիլիէի եւ Շամբիոնիի մեծ ճակատամարտները կը պատրաստէին։ Գլխաւոր յենարաններէն մէկն Ամիէնի սարահարթն էր։ Հոս կանգ կառնում այս դրութեան վրայ։ երկու ամիս մարքառնոյ ամեն անոնց դէմ որ անոր դրաւումը կը խնդրէին ինձմէ. եւ վերջապէս որոշեցի դրաւել ըստ որում՝ այն ատրահարթը բոլոր ձախ թեւը պիտի պատասխանէր։ Ուրիշ ոչ մի դիրքերուն մէջ մեր դիրքերուն դէմ մեծ ոչ մի ճակատամարտ չեղաւ։

« Ֆիսերոյ զօրապետն ալ փառաւ

«որ կերպով թշնամին յաւուցիկաղաղութիւնն տրգիլած էր։

« Պուրպաքի զօրապետը, որոյ զինուորական տաղանդը մեծ յարգ ունի մեր առջեւ, արեւելից կողմէն ազգ ուղղագիտական պատերազմին ձեռնարկած էր, որ ամենուրեան պատճառաւ խիստ տաժանելի էր գեռահաս զօրականաց։

« Զեմ ուզեր այն դաւաի դէպքին խօսքն ընել, որ կարծեմ, տեւ Պուրպաքի զօրագեղոին թէ պարագաներ-բուն պատճառաւ կրած ճախողումը մանաւանդ ալեաց դներ։

« Փորձի դանակին ալ շատ ապաներ կորուսած էր, եւ ալեաց էր վերակազմել։

« Ս. Հ. Տեսարք իմ իմ համեղումս էր որ նիմ թշնամին իր թնդանոթաց առել հետեւակազօրը կաւի հանէր։ Իմինս կը յաղթէր անոր։

« Այս յուսալ էր որ Սէն—Տընիի շուրջը գեկտ. 21 ին Վիլ—էվրարի եւ Պուրժէի պատերազմը կը պատրաստ ուէր։

« Բայց թշնամին դարձեալ իր թընդանոթները միայն ցուցուց մեզ եւ իր հետեւակազօրը ծանուն պահեց։

ՀԵՌԱԳՐԱՆԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վիէննա 5 յուլիս։

Կառավարութիւնը սուտ կը հանէ այն լուրերը որ Սրպիանքաղաքականութիւնը կընծայեն իրեն Գերմանական մասը հարատարելու հետեւեալներ։

Կառավարութեան բոլոր ջանքն նպատակն է հաշտարարութիւն եւ ամենն ազգայնութեանց նկատմամբ Սահմանադրութեան գործադրութիւն։

Բուքիի երկաթուղեաց բաժինք 70.20 Ագիո 121։

Փարիզ 5 յուլիս։

Ընտրութեանց մէջ չափաւոր հանրապետական յաղթութիւնն ստանձնած է։ Ազգային ժողովը Սէնի դաւառին համար պարոն Ֆաւրաժամերն երկրորդելու օրէնքն ընդունեց։

Փարիզ 4 յուլիս։

Պ. Կամպէթթա, Գնէրբ զօրապետ, եւ Պէլֆորը դիւցազնաբար պաշտպանեց Ցանֆէր դիզապետ՝ երեքական տեղէ ընտրուելան։

Փարիզ 5 յուլիս։

Ապոստոլները դատելու պաշտօն ուղեցող դատարանական ատեանները ամոյս 40ին երկուշաբթի օրը դործի պիտի սկսին։

Լոնտրա 5 յուլիս։

Բազուէն Հնդկական Ասոսկ պատանանշանը տուաւ Պ. Տը Լէսէբսի։

Փարիզ 6 յուլիս։

Ժողովը լրագրաց համար գրատական Դրաչխաւորութեան վերանոռոգութիւնն ընդունեց։

Պաշտօնական Օրագիրը Գերմանական զօրաց Գաղղիոյ երկիրներուն մէկ մասը դրաւելուն վերաբերեալ յօդուածի մի մէջ համբերութեան ու չափաւորութեան յորդոր կուտայ Գաղղիացի ժողովրդոյ՝ իւրքեւ լաւագոյն դեղ անոր ստացրած նեղութեանց։ Կաւելցնէ թէ Մոլթքէ զորապետն հրաման զրկեց Գերմանացի հրամանատարաց, որ ատանց պատերազմական ատենի ջնորոյն ընաւմարդ չպատժեն, եւ տուղանքն եւ ուրիշ զինուորական միջոցներն ալ ազատեցին։

Միւս կողմանէ լրագրաց ոմանց կը ծուլ յօդուածներէն պատճառեալ գրգռութեանց վրայ Վալտերլոէ կոմսը Գաղղիոյ կառավարութեան զանգատելով, կառավարութիւնն ազատեց խմբագիրները որ կիրքերը գրգռացնող խօսքերէ զգուշանան։

Պաշտօնական Գրագիրը կը վերջացնէ յոյս յայտնելով թէ մեր ամենէն աւելի անհանգուրժելի վիճակները չիր ժամանակէն վերջ կը զանեն։

Մանֆայիրլ զօրապետն այս իրիկուն Վերսալ կ'ուղղուի, ուր Պ. Թիէրի ալցելութիւն պիտի տայ։

Վիէննա 6 յուլիս իրիկուն։

Ժառանգ կայսրորդին ժողովրդէն հանդիսական ցոյցերով ընդունուեցաւ։ Ի նշան այս կայսերական տունին։

Քիչ օրէն Պոհեմիա պարտակու պիտի երթայ։

Բուքիի երկաթուղեաց բաժինք 69.65 Ագիո 121,25

Պերլին 6 յուլիս։

Լրագիրք մեծաւոր հաւանութիւն կուտան Գերմանական կայսրութեան եւ Աւստրիոյ մէջ բարեկամութիւն հաստատելու։

Կայսրը մեկնեցաւ։

Պրիւսել 6 յուլիս։

Խորհրդարանին աւագարիութիւն մը պիտի ներկայացուի էնիէրնոսիոնալ ըսուած ընկերութեան անդամոց դէմ արգելիչ միջոցներ ձեռք առնելու համար, որ հասարակաց անպարոյր թիւնը վրդովող ատենախօսութիւններ կընեն։

Լոնտրա 6 յուլիս։

Ցամ. Գոնս. 47½
» փոխ 1865 64½
» » 1869 53
Ընդգ. Գոնս. 92½
Ռամ Դուլդ. 55½
Նոր փոխ 4½ դլուխ

Լիվերբուլ 7 յուլիս

Բամպակ, Ա. Նր. Օ. Գվ.
Դարուած 15000 հակ.
Գուռուարն հանդարտ

ԳՈՍՏԱՆԴԱՆՈՒՕԼԻՍ
ԿՈՒՏԱՍԸ ԱՌՄԱԽՍԻՆ

25 յունիս ուրբաթ իրիկուն	52 28½
26 շաբաթ առաւօտ	
բացուելաւ	52 29½
կէս օր	52 30½

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պարոնց Շահին եղբայր Ապպաս Միրզա Խանն երկուշաբթի օրը Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւ ունեցաւ։

Դարձեալ Սէրայի համալսարանին առջեւը պարբերաբար պատերազմական հանդէսը վարը ոլորի կատարելի ընդ. նախագահութեամբ հասարակային ներքին թեան պաշտօնեայ Սարիֆէֆի փաշային։

Թրամուէյ բուռած կաւ քերուն ներքեւեկութեան պատճառէս քաղաքս Մեծ նպարքոսին ներկայութեամբ կատարուիլ որոշուած լինելով, նորին բարձրութեան կատարելապէս առողջանալուն կ'սպասուի։

Կրուսի թէ մոլորաքաղաքէս Օսմանեանքնածոյնեան հեռագիր մը պիտի հասատաուի, եւ պարզ հեռագրաբերի մէջ դիմը 12 ֆրանք պիտի լինի։

Նրեկ թրիէոսի շոգենաւով մայրաքաղաքս հասաւ Ի. Պոլսոյ հրատարեալ Հեղինական դեսպան Պ. Ֆանկոսլի՝ իր հրամարմանդիրը Վեհ. Սուլթանին ներկայացնելու եւ յետոյ փարիզ ելը նոր պաշտօնատեղին երթալու համար։ Բայց դեռ չէ որոշուած։

Հելլենական ընկերութեան Լիմասոլ անուն շոգենաւն երկուշաբթի առաւօտ Պիրէէնէն բաղմութիւն ճանապարհորդ առած ճանրայ հինելի եւ մեռակոյ կղզիներն հանդ իսելի ետեւ Սրէցիայի 3—4 մրն մեալով խելքին տակը դոնուած 7—8 օրոյ վառոդ մէկէն մէկէն՝ ի մէկ պայթեցաւ եւ խելքին տակամամանն ամբողջ օդը նետուեցաւ՝ տաղին սենեկին մէջ եւ եւ տակտակամանն վրայ դոնուող ուղեւորաց հետ։

Նաւապետն առանց՝ չուսրիլ՝ անմիջապէս հրդեհը մարել տուաւ, եւ շոգենաւը դէպ ի ցամաք վարելով վերջապէս յոյսերեցաւ չորեքշաբթի առաւօտ Շիրա հասցնելու։

Կրսուի թէ 230ի չափ հոներդրէն 125ը մեռել են, բայց մեռցեալներուն մէջ ալ շատ վիրաւորք կան։

Վառոդին բռնկելուն պատճառն այս եղած է։

Սրէցիացի վաճառական մը՝ որ երկար ժամանակ փարիզ մնալէ ետեւ իր նշանածին հետ Սրէցիա կը դառնար, ուզել է որ իր հայրենի կղզւոյն մօտեցած ժամանակ վառուցա որ. ձակուն։ Շոգենաւին ներքեւի մասն ալ նաւին խելքին տակէն վառելիք հանելու երթալով՝ բերանը վառ բռնած դլանիկէն կայծ մը ինկել եւ վառոդը բռնկցուցել է։

Բազմաթիւ ընտանիք կորստուած են, որոց մէջ են նաեւ Սրէցիացի վաճառականին՝ նշանածը։ Իսկ ինքը աղատուել է։

Քանի մը նշանաւոր Հելլենացի վաճառականք եւ ուրիշ երեւելի անձինք, ինչպէս նաեւ մայրաքաղաքս բնակեալ Պ. Տիրէնս անուն Հելլենացի վաճառականն այս ուղեւորի որկանին դէմ եղած են։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Պրուսայի հրամարեալ առաջնորդ-Բարթողիմէոս եպիսկոպոսը՝ բոլորքարոկու քահանայից հետ դառ չվարելու համար՝ երէկ առաւօտ մայրաքաղաքէս Պրուսա փոխուաւ (բաւին կատարելոյ նշանակու թիւնը)։

ՉԱՐՆ ՊՐՈՒՍԱՑՈՒ ԹԵՄԱԿԱՆԱՑ

Հայրենակիցք.

Ընդ երկար ուսանողական դպրոցներս դիս կուշկանդած՝ չներկին Հայրենեացս երեր եւ տառան վիճակին վրայ երկու խօսք ընել Մեր թեմի անաչառոգական խնդիրն Ազգին օրուան նշանաւոր կնճիռներէն մինն եղաւ։ Ազգ. վարչութիւնն երկու կողմն ալ լսեց, հաստատ քննութեամբ մ'երկու ներկայ կողմանց Ազատական եւ դատապարտական փաստերն։ Ամ. գաղափարները փարձաքարեց։ բայց դեռ կ'վարանի առաջին քարը դնելու։ այդ կարդեան նոր հանդոյցին վրայ։ Բնչու արդեօք Ազգ. Վարչութիւնն իր այս տարաբաժ տատամսումովն հայրենեաց արդար իրաւունքը կ'նեղոքացնէ։ չի հեռատեսներ արդեօք որ ատի մեր տառապեալ հայրենեաց չանն ու արդար ձայնը խարդաստանել է։

Ամբողջ աշխարհն ալ հասկցաւ թէ Բարթողիմէոս եպիսկոպոսն թէ կրոնական եւ թէ քաղաքականապէս յանցաւոր է։ Թող դարձեալ պատասխանս ճամարատի մը Խուէ մը ռամիկ դլուխը ժողված՝ Ռոշֆորեան տրեղդեղապատանութեամբ հասարակութիւնը դրդռէ-թող հրատարեալ առաջնորդի անկեալ վարկը վերականդնելու վարկապարդի եւ հոգեվարքը ձիգեր ընել, եւ հանդէ տարբերեալ Ամիրիկեցոյ մը խանդարեալ ըղեղին պէս՝ երեւակայութենէ վիճած մտաց արտաբերքներ ու տիրուր ու աղիրկուա տպագաներ երարդէ։ Ա. Հիւրկի Նորդը Տանը քանդող այդ թշնամականը կը կը կարծէ թէ պիտի յաղդի եւ զարուսոյս թեմն ալ քանդէ։ ոչ, Փարոն, մեր դարձուածոյ ջրեր այն տպիկոր Լը Պէոֆի ջրեր է։ նա զմեզ պարտելով խայտառակող նշանարանն է։ առաջին տպատակը մենք պիտի հարկանենք, երկրորդը խարդան է։ զիտցիր, դի մեր հայրենեաց խանդարիչն եւ Օրագրի էջերն ամեն օր ազատաց այդ սեր. ու մոթ դրիչը՝ որ գեանաւիծի պէս կ'ոլորկերդի տիրեսոյ ծպտեալ անուններուքնակ, որ սալամանդրի պէս 10—15 օրն անգամ խարխս կերպ կը փոխէ, կուզէ կարծեցնել թէ, Հրանտ Գարագաշ, Հայի, Եւսյն անունները այլեւ այլ բոլորքով մարդեր են։ բայց մի եւ նոյն Հիդրայի մի դլուխն է։ Այդ բազմագլխեան Հիդրան բոլորովին կառափնատաց առաջին դիւցազն հարուածը մենք պիտի ընենք։ մեր հայրենեաց ազատանալքն է այդ։ թեզ թերսխոնս կ'կարծէ թէ իր տարակալ չարտոգանութեամբ զարդարութիւնն ու զիրաւունքը ծամելով ու ծամծմելով յաղթանակած կերեւի։ Հիւրկի ըսածին պէս մեր եւ նարա վէճը Բեհեղդերու եւ հրեշտակաց վէճն է։ նա՝ Բեհեղդերու է, Բեհեղդերու պիտի յաղթի՝

Այ որ դէրանա՝ ի մտոյ կը ճանչեմ, եւ անոր ըղեղին մէն մի հիւլէն կ'տեսնեմ, կ'կարծէի թէ այլ եւս պիտի լսէր արդարութենէն յաղթեալի մը խոնարհութեամբն ու խոնեմութեամբը, եւ ցարդ լուռ եւ անպլիական ցուրտ արհամարհանք մը պատասխանէք ընտրած էի այդ մեր խաղոդման պատրան՝ առարկութեան դէմ։ բայց այդ ռամիկ ու վատչուկ ջոլերին՝ խաղցած զազիր գերերէն մեր առատապետ հայրենիքը պարտոք կը դնէ մեր վրայ որ երկաթի անողոք բարբառով խօսինք։

Հայրենակիցք իրաւանց ճախանդման Պրուսացոյն թէ առաջնորդը լոկ Պրուսացոյն կ'վերաբերի թէ ամբողջ թեմին թեմացին մեր տարիէ՝ի վեր իր առաջնորդէն կ'գանգատի։ անցեալ տարուան օգոստի եւ սեպտի Օրագրի թերթերը թազ թղթատեն։ Ամբողջ թեմացին է այսօր որ դատաջնորդը չուզեր եւ ոչ թէ 4—5 իշխանք, ինչպէս Հրանտի ծերաբանութիւնը կարծեցնել կուտան։ առաջնորդ ուզելու կամ չուզելու կամքը լոկ 5-ուչ մը Պրուսացոյ ոչմէ կախում չունի, այդ 5-ուչ մեր 1000 ն անդամ չեն կազմեր։ Կրսեն թէ՝ այդ 5-ուչ գրագիտ օրինաւոր ձայն չունի։ վայ այդ տարաշնորհ իւանին, դիտեմ չուս օրեր՝ ի Պատրիարքարան խուժեց, որուն բազմիցս Ներկայ գանուելոյ գժրագրարար. եւ որ մտիկ ըրի դոցա ջախջախ փաստերն ու կերտաբանութիւնքը, դոցա կէսն արդէն՝ ի Պոլիս քընիկացեալ Պրուսացիներէ խաստեր մ'էր կեսս մ'ալ դիմաքիներէ։ Հայրենակիցք, ամօթ է մեզ այլ եւս հանդուրժել։ Ներաստանալ է մեզ, ձգենք դեռ այդպիսի դատ մը՝ որ մեր արդար իրաւունքը խայտառակութեամբ ոտնակոխել։ ոչ տուած է այդ ափ մը մարդոց առաջնորդն ուզելու բացարձակ իրաւունքը։ ինչ է առանց ձայն բաղմոց հանդիսուելու երաշխաւորութիւնը։ արդեօք՝ այն մրոտակ առանցը՝ զոր չ'պատիանելով մահանարդէր ալ կանուանեն։ Մենք մեր էութեան դիտենք որ Անի իրաւազանալ է։ Մենք որ թեմին մեծագոյն մասը կ'կազմենք, երբ չենք մեր առաջին գրածներս լիզելու։ վառութիւնը չենք ընդունիր։ մենք կանուխէն կ'ԱԱաջնորդն ալ չենք ուզեր ի հանրապետն ամենայն վեհանձնութեամբ եւ ազատ իրաւով ատորագրեցինք, եւ յաւիտեան չ'պիտի ուզենք։ հետեւապէս հարքէն մեր անուամբ դատաջնորդն կուզենք հանրագիրը մերատոր ատորագրութիւնք մերացածոյ են։

Ինչ պիտի ընենք մենք այն առաջնորդը, որ կատարի չանդիսանութեամբ, Ենիչէրիական ատառնալեաք եւ կապարեան բանագրանաց դատկան բայց մտրած չանիներով կ'կարկափէ եւ կ'զարնուելցնէ զմեզ։ որ մեր ազգաց ընտանեաց վրայ այլ եւ այլ տուրքեր եւ պահանջներ կ'յանելու։ ինչ պիտի ընենք այն առաջնորդը՝ որ զմեզ կ'կեղերէ ու զմեզ կը խուզէ եւ կ'մղէ իր քսակն ու սեղեւէրը ճոխացնելու համար։ որ մեր դարաւոր հաւատոյ նուիրական համոզումները իր արմատի վարմանդ առաջարկն մէջ կ'զայթակղէ։ մեր քահանայները եկեղեցոյ մէջ բարբարոսաբար կ'ծեծէ։ եւ զանեկան հայնոյութեամբ կ'նախատէ։ արհամարհելով առջեւի սրբազան պատարագի խորհուրդը։ որ մեր դատերը քաղաքական ատենի առջեւ պաշտպանելու համար դիմեսաներ կ'մուրայ մեզմէ։ եւ կաչառներ կ'պահանջէ։ Ինչ պիտի ընենք այն առաջնորդը կրսեմ, որ մեր հոգը կոխած բոլորէն՝ երբեմ վրայ թազուց դպրոցները։ չ'քաջալերեց դիտութիւնն ու ուսմունքը։ եկեղեցեաց անտարբեր եղաւ, եւ միշտ զմեզ ոտարեկելով մեր քսակը խուզեց։ Ինչ պիտի ընենք, հայրենակիցք։ մենք ըլ Բարթուղիմէոն հրաժարեցնելն եղաբ պէտք է վերջնարեալ ընելու։ իրաւունքին ալ զրկենք։ զուցէ առ պահ մ'զգաստանայ։

Դեռ յուսանամ ձայն մը թող կարէ եւ կատանէ թէ ժողովուրդն իր առաջնորդին կոպտէ։ անոր քաղաքութիւնը խիստ մեծ եւ սղեսալի հեռեւանքներ պիտի ունենան։ Ոչ՝ ժողովուրդն է արդեօք ասի։—անչուշտ Պրուսայի թեմացիք ըսել պիտի ուզէ։—ոչ մենք չենք ուզեր։ առաջնորդի բացակայութիւնը մեր հոգիներուն վրայ ծանրացած ժայռը դլորեց։ ծանր լուծէ մը փրկեցաւ մեր ընկ-

* Նոյն օրը սրատանմամբ մէկ Պրուսացու մը խիստ կէսին մոռեցայ որ հոգում լեզուով մը կ'մեթթանարանէր։ զինուոր տակտ կ'հոգէր քերեն։ ժոլիսոյ իրեն հասկցուցի։ պատասխանեց թէ «ոչ է իմ զինքս»։

ձեռք պարանոցը։ Գոքա Տէր մի ոգեւ ամիկներ են։ Վարձկան գրիչ մը այլ ոչ ճառաւել։ Վարձկան ջուրի մը կենայ այդպէս խաղաղակ ցոյցեր ընել, զի այդպէս ընելէն դատ ուրիշ բան ընել չգիտեր։ Մեր թեմական պատկառելի պատուոյն զէմ ծանր անարգանք մ'է։ թեմադէր, պէտք է կրկին խմբագրենք ապա կամքով ու հանդարտ խղճով հանրագրի մը մեր բարոյական եւ քաղաքական աւժերը պահանջելու։ բոլորել պարտինք պատիւ։ եւ դադարում վիրաւորող թշուառականին։ որ կեղծ ու պատիր խոնարհով ու ծպտեալ անունների կ'ապրայլէ խնդիրն եւ կ'ապրիլ թեմի ու կ'անուանարկէ դանի, հորա պաշտպան պատասխանոր անձանց զէմ ուղիղ նախատինք ու դաղեր դրպարտանք բարուրելով ու լուսաւորի։ Պարտինք բոլորել այն Խէմ մը նաւահանգստի եւ դիմեսան մարդոց հայրենադաւ արարից զէմ։ որ կ'ժարնին մինչեւ Պոլիս գալու եւ «Ճայն բարձաց» կեղծ անունով իրենց գոծ'վրէ մեղրաբեսան ծարաբը բաժելու։ եւ մինչեւ քաղաքական պատկառելի ժողովին առջեւ։ լրաբար կը պռաչեն ու կ'պռչանն՝ ուանց ինքանելին փառ կամ արիւաւոր խոսք մ'ունենալու։ Որոնք հանար արդեօք առաջնորդ կուզեն մեզ համար։—մենք կ'բաժնուինք։ չենք ընդունիր պրոբիոզիմէս։ եւ եթէ մատ մը պատասխանելու համար կուզուի։ ան ուրիշ խնդիր։ կրնան ցնոհ ասպնջականներ։

Ո՞ր ոչ ցիմար ըլլալու ենք մենք։ որ մեր տունը թալանող։ զմեզ հարստահարող ինքներ ու մեր տանը կիրկին անտեսեն եւ վերակացու։ կամ մեզի հովուապետ կարդենք։ արչամի Ալեքսիոս Նատիրէն հեռի է։ արչամի Հայր Աբրահամ։ զիրկը Մեծատունին հեռի է։ այնչափ ոնէարիի եւ։ հեռի է Բարթողիմէոս եպիսկոպոսին ալ Պուռսայու թեմին առաջնորդ ընտրուելու։ Մենք որ Բարթողիմէոսի տուն ուրիշ տար կերպով թափանցելիք ունար զարտաբերեն նոպատակին։ փառամոլ օգտաշարատ եւ ասկիտոզաշ հոգւոյն։ ինչ տարմանն տգէտ բլլալու ենք։ որ կրկին ըզմեզ իրեն ճանկերան մէջ նետենք։ "Հոգոցն հանգուցելոյ եղեւ այլ եւս այն տանջի սրերդ։ մոգոմբրդին մոլիբ կրկնելու դարձն անցած է։

Դանելու չափ կ'զգուիմ կէս առ կէս գաղտաբանել Արարատի մէջ տեղուած ---ջնա մը նահապետական ճառագայթարձակ անուններու տակ գրուած հովուական ու վարձկան չարտցարանութեանց, որոնք պէտք էին նոր Մասիսի լուրջ թերթերուն մէջ տեղուած հովուական եւ քաղաքական ընդունիր։ Արդէն մենք Պրուսայի թեմական կիրցը կիսով չափ կ'ըլլանք Նիկոմիդիոյ թեմակից ըլլալ։ եթէ քանի մը տնիանեմ Պրուսացիներ քիչ մ'ալ զմեզ նեղեն։ ալ բոլորովին Նիկոմիդիոյ առաջնորդական թեմին պիտի դառնանք։ եւ յայտնամ Բարթողիմէոս եպիսկոպոս «Աւերակաց առաջնորդեցէ։ Բարթողիմէոս եպիսկոպոսի արծանիութեան մոյն նոպատակին մէկ յայտարարն այ սա է որ։ մինչ Նիկոմիդիոյ թեմակից գիւղերն իրենք ալ խմարնակալ կուզէր։ եւ ասոր համար զմեզ չատ հարստահարած է Բարթողիմէոս եպիսկոպոս։

Խոսք մ'ալ առ Ազդարարն պաշտօնատուներն։

Կարդացիք, Հայրիկ, մի խրկեք այլ եւս Ամբրոսիոս՝ փարդապետի ոչ մէկը, որ արդէն Բարթողիմէոսեան կուսակցոյ խնկարկու եւ նորա փաստաբան ըլլալու չափ պատրիարքարանի մէջ զայրացիս ցոյցեր ընելու, որոյ հետեւութիւնը միշտ պիտի ըլլայ՝ մարդիկու անդ կրանին ոչ հրդեհել, յատակելու անդ ոչ աւելի պղտորելու։ Այդ հրդեհը մարելու եւ այդ պղտորն յատակելու մեծ գործը կրկին Դեր Դերոյ եպիսկոպոսի ուրջը պիտի հանդուրէ կարծեմ Ազդարարն ասոր վրայ մամասալ։

Գ. Հրանտ եւ Անանուն, կամ որ ուզածը կլլսէ՝ Հուզանն ալ կ'լսէ եւ պիտի լսէ։ Եւ թէ կրկին ձեր չարացարանութեամբ Օրագրի էջերն աղտաղելու։ ելլաք յայ եւ յանկակ ժամերը արձակելով, պատասխան եմք զձեզ կրկին Պզատոնի հաւատն պէս։ Ի հրապարակ նետեմք։ Ի դիմաց Պրուսայու Աղանդաւորական Թեմական Թեմական Էրէրասարդ

---

23 յունիս 1871 Խասդիւղ։

. . . Խմբագիր Տէր։

Պատիւ ունիցայ Ձեր ազգօգուտ լրագրոյ երկիկայ թերթիցն տեսանել ու լսել Բերդապարկ ցնոհկեալ այն ազատամիտ եւ ազնուասիրտ Հայուն մէկ քաղցր եւ հեռաւոր սրձազրոնքը պոյ ոստայնատած Ազգայնն եռանդն զգացումն, եւ ազգայնն արժանապատուութեան՝ ի ամենի նոխանձախնդրութիւնը արդարեւ ամենեկեղծ ազգասիրութեան փառաւոր պատիւ մը կը բերէ օ՛չ միայն իւր անձին, որ գրեթէ ազգարար անձանօթ է մեզ, այլեւաեւ Հայ ազգին իսկ։ որ այսչափ հեռաւոր երկիր մը եւ օտար երկնից ներքեւ՝ ազգայնն խանդ ստացաղ այսպիսի վեհազնեւ որոյ մը մայրը կը հանդիսանայ։

Մոլեռանդութեան եւ աշխարհնակալութեան դարուց ասանդ Հայ ազգին մէկ ուսարարդ միացորդն ալ Ռուսիոյ մէջ լինելը հանդիպ՝ ի միր, այդ հոգին վրայ, այդ կրկնայնն ատեն՝ անմոռ նպաստաղեանցին յետոյ այս առումին անդամն է որ, խուսի մը սրդմոմիթիտ ապարատներու կողմանէ յանուն ազգութեան ժողովրդական ոգիւ եւ զարկիր թշնամանաց գէմ յոյսանի եւ հրապարակաւ բարոքքերու արդար վրէժինդրութեամբ եւ անկիսեր քաղքութեամբ ոգեւորեալ Հայ սիրտ մը տեսնելու եւ ձայնը լսելու պատեհութիւնը կ'ունենան։ Այս ձայնը զնա կ'սիմանցնէ, եւ կը կատեցնէ զնա ուրիշ յատաք երթալ իմ այն թերահաւատութեան մէջ, որով կը կարծէի թէ հոգ՝ այդ կրկնայն շնչող Հայն՝ ազգային զգացումէ զուրկ արարած մը կը դառնայ, եւ թէ չ'զդար ընտ. թէ ազխարհս վրայ ուրիշ տեղեր իրմէն հեռի իրեն համար հոյս. որտեղ կը բարեհաճեցայրդ թարգման եւ. միջոց լինել ի սրտերով անդամատալ հարազատ եղբարց հեռաւոր ձայնեերն լսելու մը միմանց տեսանելի հնչելու։

Ոչ՝ դուն մնաս ցանելով Ձեզ մեր գոհանակութեան անկեղծ հաւատիքը։ Ինամ Ձերդ

Նէշանս Մ. Թէ-ըլէնոսեան

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՆԻ ՍՈՒՆԱԿԱՆ ՄԱՆԵԿՐՈՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՄԸԳԻՐ

(Շարունակութիւն տես Թ. 1101)

Թոյն գնորամիս պատմագրին ոյն թուարկեալ հերետիկոսութիւնքը ամբողջապէս գետեղելիկնք այս տեղ, որպէս զի խրատաքնչութիւն ընթերցող ակնարեւ տեսնէ թէ մոլեկրանութիւնը մինչեւ ո՞ր տարութեան կարող է խանդարել մարդոյ բանականութիւնը, խաւարեցնել միտոյ լոյսը եւ ցամքեցնել մարդասիրութեան ամեն զգացմունքը։ Մոլեկրօնութիւնը այնչափ կուրացուցած է պատմագիր որքանպիսի կարողին տեսութիւնը, որ մուգած է թէ Հայաստանեայց եկեղեցին կը հաւատայ Ս. Գրոց պատգամներուն, Աստուծոյ յայտնած ամեն ճշմարտութեանց, Ս. Աւետարանը բարձրացնելով կը կրկնէ Նիկիոյ Հանդանակը, ան նի իւր տատատաղաշաւութեան Նիկոսրանը՝ երանաշնորհ հայրապետաց եւ պարզապետաց ձեռքով պատրաստուած, կը քարոզէ ճշմարիտ Հաւատ, Յոյս եւ Սէր, ունի քրիստոնէական հաւատոյ նահատակներ, ունի ճշմարտութեան մարտիրոսներ, ունի փարդապետական դրուածքներ, որոց մէջ մեկնուած եւ բացատրուած է իւր դաւանութեան ոգին եւ սկզբունքը, ունի քրիստոնէական կենդանութեան ամեն տարերք. որոնք դիմադրուած է ամեն բռնութեանց, ամեն հալածանաց եւ ամեն բարբարոսութեանց, հանրութեամբ կրելով իւր խաչը, ողբ պրպէս նշանարան փրկութեան, յաղթութեան եւ սիրոյ ուանդ ստացած է՝ իւր Փեսայէն՝ ի Փրկչէն մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ(1)։

Թոյն պատմագիրը այս ամենը մոռնալով, երդպական իմաստակութեամբ Հայաստանեայց եկեղեցին Հին եւ Նոր Հայութեան բաժնելով մոլորութիւն մոլորութեանց վրայ բարդելով հերետիկոսութեանց եւ՝ ոչ միայն ազգիւր ցոյց տալով Հայոյ եկեղեցոյն եւ պատմական մատենագրութեան մէջ, առանց հոյ մատենագրութեանց, ծիսարանաց, դաւանանքի եւ վարդապետաբանութեանց զէմ հատուած մի յոտաղ բերելու, կը յանդգնի հրատարակել՝ ի լոյս այնչարի թէ՝ ոչ Հայոյ եկեղեցւոյն դաւանութիւնը գաւանութիւն է, ոչ եկեղեցական խորհուրդները խորհուրդ։ ոչ յաւիտենականութեան յոյսը՝ յոյս, ոչ աւ երկրպագութիւնն ունեցած հաւատքը հաւատք։ թէ՝ իրենց Աստուածը ուտա կը խօսի, թէ՝ Մկրտութիւնը եւ Հաղորդութիւնը՝ ոչ օգուտ ունին եւ ոչ ինքս։ թէ՝ մեռելք արուսկան մոլմամբ տիրոջ յառնեն։ թէ՝ հոգիները մերձաւորութեամբ մէկ տեղէն միւս տեղին կ'անցնին։ թէ՝ հոգիները մարդ իրենցին դուրս են։ թէ՝ շան հանար զարդ կը զարդեն, եւ թէ՝ այլ այսպիսի բազմաթիւ քրիստոնեական մոլորութիւններ՝ ուրանելով զանոնք։ ուրանալով զանոնք՝ ինքնին ամեն հայ անհատի խիղճը կը թշնամանուի անուրբ հոյհոյութեամբ։

(Շարունակելի)

ՀԱՅԱՔՈՒՄՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵՆԴ. ՏՈՒՆ

ՅՈՒՏԱՅԻ Գ.

71—72 Տարին

Նախորդ հրատարակութեան դումարը 10200

Մեծապատիւ Էֆէնտիք

Պարոն Ս. Լիմաճեան	75
Սահակ Գերճակ ա. բ.	50
Գէորգ Տէնապետեան	75
Տիգրան Սիմանեան	75
Աղբիւս Աւետիսեան	75
Յովհաննէս Ֆրէնկեան	75
Հովիւ Զոպանեան ա.	25
Սահակ Ամարգեան	75
Մանուկ Կարագեան	75
Յակոբ Ալիքսանեան	75
Հայրապետ Լուսամեան	75
Յակոբ Եկմէնճեան	75
Աւետիս Շամամեան	75
Տիգրան Առաքելեան	75
Ոսկան Բուռնուկեան	75
Թորոս ոսկ Դիմակ	75
Կարապետ Լուսամոյլեան	75
Մինաս Զաքարեան	75
Խաչատուր Դ. Օրտոյի	75
Աւետիս Այշեան	75
Մկրտիչ Շամնազարեան	75
Մարտիկ ոսկ Տատեան	75
Սահակ Պապարեան	75
Յովհաննէս Քասպեան	75

Ոչ՝ դուն մնաս ցանելով Ձեզ մեր գոհանակութեան անկեղծ հաւատիքը։ Ինամ Ձերդ

Նէշանս Մ. Թէ-ըլէնոսեան

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՆԻ ՍՈՒՆԱԿԱՆ ՄԱՆԵԿՐՈՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՄԸԳԻՐ

(Շարունակութիւն տես Թ. 1101)

Թոյն գնորամիս պատմագրին ոյն թուարկեալ հերետիկոսութիւնքը ամբողջապէս գետեղելիկնք այս տեղ, որպէս զի խրատաքնչութիւն ընթերցող ակնարեւ տեսնէ թէ մոլեկրանութիւնը մինչեւ ո՞ր տարութեան կարող է խանդարել մարդոյ բանականութիւնը, խաւարեցնել միտոյ լոյսը եւ ցամքեցնել մարդասիրութեան ամեն զգացմունքը։ Մոլեկրօնութիւնը այնչափ կուրացուցած է պատմագիր որքանպիսի կարողին տեսութիւնը, որ դուն ոչ միայն Յոյն ազգի մոլեկրանութիւնը ճարակ տալ եւ յաւիտենական տաբաբութեան մէջ պահելու ամենեկեղ Գաղղիոյ, Գերմանիոյ եւ այլ տեղեաց արարատեան ժողովուրդները խոսան խարշելու Հայոյ ազգին, եւ մանաւանդ Լիրատարեմի քնակչաց մէջ զարշանք զարշանք զարթուցանել Հայաստանեայց եկեղեցւոյ գաւանութեան, կրօնական արարողութեանց եւ Հայ ազգի ուխտաւորաց դէմ։

Այս պատգամներն են ահա՝ որք կը տարածեն զմեզ յիշեալ Ենկամիա հրատարակութեան հրեշական արարողակութիւնը ծանօթացնել մեր ազգայնոց, եւ նեթ ասալ Հայազգի իրմբագիրներուն եւ բանաստեղծներուն, ոչ միայն Հայերէն լեզուաւ, այլ նաեւ Յունարէն, Արաբերէն եւ Գաղղիերէն հրատարակութեամբ նշանակել յունական մոլեկրանութեան՝ յարձակումները, որոնք մեր աւտարքեղական եկեղեցւոյ արրութիւնը եւ ընդ ամեն ամեն Հայ անհատի խիղճը կը թշնամանուի անուրբ հոյհոյութեամբ։

(Շարունակելի)

---

(1) «Զոսան զի ուզգարիա Հաւատոյ քոյ ապա, ով Եկեղեցի Հայոց, ոչ նուազեցար, 'ի բարի սերմունս ցորենոյդ որոմն ոչ խառնեցաւ։ դարձեալ յատակ առանդութեանց քոյ սղատարուկ ջուր օտարոտի ուսմանց ոչ պղտորեցաւ։ 'ի ուսուցութեան եւ 'ի ճշմարտութեան հացիդ կենդանական՝ մեռելական խմոր եւ հերձուած քարոզութեան չարութեանն ոչ գանդեցան։ յոսկի ամրիծ Հաւատոյն եւ յարծաթի լուսատեսիլ Բանին՝ զրնտ մանդատ եւ կատար սեւաթոյր ոչ դատաւ։ Եւ այսոքիկ խնդրաւածովք մեծ նահատակին Քրիստոսի Ս. Դրիզորի քեզ շնորհեցին։»

Յովհաննէս Եւ-ընկոյ. Հերքեալ

Խաչատուր Ամպարձեան	75
Յովհաննէս Խաչատուրեան	75
» Կուրճեան	75
» Թօքաթլեան	75
Ռուբէն Պէրպէրեան	75
Տիրան Ալիքսանեան	75
Ալեքս Մուրատեան	75
Մկրտիչ Սիմոնեան	75
Միսաք Յովհաննէսեան	75
Սարգիս Յարութիւնեան	75
Մ. Պետրոս Առաքելեան	75
Շահում տէր անձանց հատուցեալ	
Դրիգոր Ազգազեան	25
Կարապետ Առաքելեան	25
Յովհաննէս Փափազեան	25
Մ. Համբարձում Յովակիմեան	25
» Նշան Վարդապետեան	25
Դաւիթ Զաքարեան	25
Պետրոս Մանուկեան	25
Ալեքս Կարապետեան	25
Մ. Աբրահամ Պուզտասարեան	25
Պաղտասար Գասպարեան	25
Անդրէաս Յովհաննէսեան	25
Դրիգոր Թադեւոսեան	25
Եղիազար Կէսէկեան	25
Ռուբէն Հանեան	25
Ռափայել »	25
Գէորգ »	25
Յակոբ »	25
Արսէն »	25
Պալի Կարապետեան	25
Մկրտիչ Տիոնեան	25
Յակոբ Շիրինեան	25
Սարգիս Թադեւոսեան	25
Ղազարոս Պիւքիւճի	25
Համբարձում Յարութիւնեան	25
Տիրան Մովսէսեան	25
Աբրահամ Յովհաննէսեան	25
Տիգրան Դաւթիէլեան	25
Մկրտիչ Դէորգեան	25
Յովհաննէս Պողոսեան	25
Յովակիմ Յարութիւնեան	25
Յարութիւն Յովակիմեան	25
Մարտիրոս Պէնկլեան	25
Դրիգոր Սէրովբեան	25
Առաւր Յովհաննէսեան	25
Մաքսուտ »	25
Սեդրաք Սիմոնեան	25
Գարեգին Առաքելեան	25
Մկրտիչ Դերձակ	25
Գաբրիէլ Եղիազարեան	25
Յակոբ Մատթէոսեան	25
Յարութիւն Սարգիսեան	25
Յարութիւն Յակոբեան	25
Կարապետ Մկրտիչեան	25
Ղազար Վանենց	25
	13850

Գումար.
24 յունիս 1871
Ի Պատրիարքարանի Հայոց Գուժ–Գարեւ.

Ի Պիտոյ Ազգ. Վարչ. Ցնախորհրդոյ Դանձապետ
Յ. Դաւիթ Մ. Հովհաննէսեան

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Կ. ՊՕԼՍԷՆ ՔԻՒԶԻՒՐ ԶԷՔՄԷՃԷ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆՔ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴՈՒՑ

Կ. ՊՕԼՍԷՆ ՄԵԿՆՈՂ. ԿԱՌԱՒՈՒՄՔ

ԵՐԹ	ԺԱՄՔ (Յառաջ կառաւմամբ) 2	4	6	8	10
	առաւ.	առաւ.	առաւ.	երեկ.	երեկ.
Եէոմի Գուլէէն	7	10·30	1·40	4·30	6·50
Մաքրգեղ	7·19	10·49	1·59	4·49	7·9
Այմէ Գիանս	7·37	11·7	2·17	5·7	7·22
Քիւչ Խաք Զէք.	7·49	11·19	2·29	5·19	

Կ. ՊՕԼՍՈՅ ՄՕՏԵՑՈՂ. ԿԱՌԱՒՈՒՄՔԸ

ԴԱՄՔ	ԺԱՄՔ (Յառաջ կառաւմամբ) 1	3	5	7	9
	երեկ.	առաւ.	երեկ.	երեկ.	երեկ.
Քիւչ. Զէք.	8·25	11·40	3	5·40	
Այմէ Գիանս	8·42	11·57	3·17	5·57	7·28
Մաքրգեղ	9	12·15	3·35	6·15	7·46
Եէոմի Գուլէ	9·14	12·29	3·49	6·29	8

1, 2, 7 եւ 8 թիւ կառաւմունքը շարունակ ամէն օրերը կերթեւեռկեն.

3, 4, 5 եւ 6 թիւ կառաւմունքներն ուրբաթ, կիրակի եւ Ցանկոյց Յունաց եւ Հայոց ազգի սրբոց երթեւեռկութիւն մ'առնել կընեն։

Այս ցուցակին մէջ նշանակուած ժամերն եւրոպական են, եւ Կ. Պոլսոյ միջին ժամանակին վրայ հաշուեցած են։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՊԵՏՐՈՍԻ ՄԵԴԱՍԴԱԶԵԱՑ ԻՍԱՀԱՆ ԵՒ ՅՈՎՍԷՓ ԴԱՂԵՑՒՆ

Թոռներանուն Տեառն Եղուարդայ Հիւրդալ Վիներեան Ս. Ղազարու։

Աստուածասիրաց զրոյց այս երկուորսուագրի պատանութիւններէն Պետրոս Մէղասդազիս անուանի խոպայի բանաստեղծն ընտրերդական թատերական խազեր ձեւացուցած է, առանց ոկղբնաղրին վայելուչ պարզութենէն եւ գողարիկ բնականութենէն շեղելու։ Հաճութեամբ կը ծանուցանենք որ Գնդ. Հիւրմիւզեան Եղուարդ արքեպիսկոպոսը՝ ճարտար թէ հեղինակութեանց եւ թէ թարգմանութեանց մէջ՝ Հայերենի դարձուցած է այս երկու սքանչելի խազերն ալ եւ կը վառատուին Մխիթարեանց դրատներակն 'ի Սեղբոնան եւ ուրիշ դրատաճառաց քով։

Դին 1 Ֆրանք։

ԻԼԱՆ

Ցարդալարա կէնտրէլիքէ քանէ օրան զազէթա բաքէթլէրնին ապրաւորնա մէքիւսպ. վէ պօնո, վէ էվրաղը սահիբ պղրչարբրլմաքտա օլուղի միւշահէտէ օլանմուշ, վէ ապա խէ բսմիա վարիատէրնա խալէլ կէմիրէճկի ճիհէթէ թէճվիպ օլնամոյաճաղը տէրքիսար պուլնիշ օլմաղի, պատէմնօլ միսիլլիս զաղէթա բաքէթլէրի մնատյէնկ օլարաք՝ արալարընտան էօյլէ մէքթէմիպ վէ ոսիրկ գահնոր խլէտիկի միագիրատ միւրսէլլիւն ալէյհէ կէօնտերիլմէ յէրէք բասմախանէտէ թէվդրնի խոտէճէկի ճիւմլէնին մնուգիմի օլմաք իւզրէ իլանը քէյֆիյէթէ իպթիտար գլրընտը։

Տէր Սաատէթ
22 յունիս 1871
(Բուխարէ Գազէթէսի)

ԻԼԱՆ

Ամարիրի Շահանէ օիւնկիւ դրլամիլարընին ազդ. վէ ոկուդէրինէ վազ օլունմուգ. վէ վիտալը չիվիլէրի պէրտալէր օլատուգ հալտէ պէհէրի վէդնէն ակրհէմի գաաիմ իլէ 16 ակրհէմ եանի էլլի պիր պուչուք իլամ կէլ մէք. վէ ոկօրմէկէն մանուլ օրմաղ իւզրէ Սէրաճիանէ անպարի իչին 340000 ատէտ ուղբկրդ. վէ տիպիկ պէրաղէր օրատուգ հալտէ պէհէրի սէքսէն փարայա թալիպլինտէ դոլտրդրնատ, հազիրանքն 28ինճի փարար իրթէսի կիւնիւ դարարը գաթիսի վիրիլէճէք տրը։

19 յունիս 1871
Ի Գուլան Սպարապետի

ԾՐԱՆԻՑՈՒՆԵՐ

Կոյսերական զօրաց ձիոց հատար 120000 կենդինար յարդին կենդինատը 10 դրի առաջարկող գանուելով ասոր գնահատութիւնը պիտի կատարուի երկուշաբթի օրը յունիս 28 ին, 'ի Տարի Շուրա։

Ուստի յիշեալ յարդը (սամանի) մատակարարել ուզող վաճառականք պէտք է որ յիշեալ օր ժամ 11ին միջոցները յիշեալ տեղը գանուին։

23 յունիս 1871
Ի Գուլան Սպարապետի

Պէյքօղ գանուած կայսերական Տէպոպոլիտանէի եւ Գալէրիէյինէի մէջ եղած խանութներն ու բաղնիքը վարձու պիտի տրուին։ Զատնք վարձել ուզող տնձինք պէտք է որ յունիս ամսոյ 28ին երկուշաբթին օրը 'ի Տարի Շուրա ներկայ գտնուին։

21 յունիս 1871
Ի Գուլան Սպարապետի

Քիչ ժամանակուան մէջ Ցամանեան լեզուին գրականութիւնը նոր ոճով եւ գրութեամբ ուսանելու եւ Գաղղիերէնէ 'ի Ցանկերէն թարգմանութեան ձեւերուն վարժուելու փափաքողք կրնան դիմել Փերլէնպէ —Գաղղոր Սահմանիքան թիւ 7 սենեակը։

Յիշեալ սենեակը որ եւ իսկ գրատիւն կամ թարգմանութիւն ալ կը գրուի։

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՍԵԱՐՈՑ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ
26 ՅՈՒՆԻՍ
(ԹՍՄԱՆԵԱՆ ԼԻՐԱՑԻ ՀԱՏ 100 ԳՈՒՐՈՒՇԷՆ)

Ջոնարա Յ ամիս գուրուշ		110—110մ
Մարսիլիա »		23,30—23,25

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ
26 ՅՈՒՆԻՍ

Անգլ. լիրա	գուրուշ	110,16
Նաբոլէոն ոսկի	»	87,26
Իմպէրիալ ռուս	»	89, 6
Ֆորինտ	»	51,26
Հինգ Ֆրանք	»	—
Հինդնոց	»	105մ—106
Գշինձ	»	117մ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ 26 ՅՈՒՆԻՍ

ԱՐՄՏԻՐ

Յորձն կաթիլ Պէսարապիա	32	—33
» » Ալազ	31	—33
» » Պալէրք	31	—33
» » Գուրկաղ	26	—29
» » Թէքիրտաղ	26	—29
Կակուղ Ալազ	30	—34
» » Պէսարապիա	30	—34
Կիրքա Թունա	30	—34
Յորձն կակուղ Գուրկաղ	26	—30
» Վառնա	20—26	
» » Պուլէրք	20—26	
Եղիպտացորեն Թունա	16—17	
» Անատոլ.	16—17	
Գարի Թունա	12—13	
» Անատոլ.	12—13	

ՆԵՐՔԻՆ ԲԵՐՔ

ԽՈՂԱԿ ՉՈՐ

Գուրտա	գուրուշ	
Անատոլու	»	
Գրոյս		
Լոմբրնէ	»	
Մահաճ		

ԲԱՄԳԱԿ

		գուրուշ
Կէյվէ	հօխտա	8մ—
Իզմիր	»	9 —
Առանա	»	8մ—
Պարսկաստան	»	7 —
Վրաստան	»	7մ —

ԲՈՒՐԴ

Անատոլու լուացուած	հօխտա	15մ—16
» չլուացուած	»	7—8
Ռումէլի լուացուած	»	16—
» չլուացուած	»	7մ—8մ
Վրաստան լուացուած	»	10մ—
» կէս	»	11 —
» չլուացուած	»	14 —
Տրապոն	»	9մ—
Լսկի Շէհիր	»	8մ—

ՄԱԶԸ

Պարսկաստան	հօխտա	10մ—
Անատոլու	»	9մ
Ճերմակ	»	—

ՃԷՃԵՐԻ

Գայսերի Ա. տեսակ	հօխտա	19—20
» Բ. »	»	18 —
Լինկիւրիւ	»	18 —
Թոզաք	»	18մ—
Աքէյէք	»	18 —
Եղդաս	»	18 —
Զորում		18 —

ԹԻՖԹԻՔ

Լինկիւրիւ	հօխտա	46 —49
Գասատամպոլ	»	46 —49
Գէրբաղաք	»	46 —49
Զէրքէզ	»	46 —49
Վան	»	25 —

ԱՑԻ ՄՈՐԹ

Ամասիա		9մ—10կարտ մէկ 0·Լ.
Եոզկատ	» »	» »
Սիվաս	» »	» »
Երզրում	» »	» »
Գայսէրի	» »	» »

ԶԷԹ

Մուտանիա	հօխտա	6մ—
Այվալը	»	6 —
Պաքրը	»	9 —
Միտիլի	»	6մ—
Պղինձ թոզաթ երկրին մէջ		9մ—10
Սալէպ Գասթամոլ	հօխտա	—
Աֆիոն	»	255 —
Բրիթրե	»	24 —
Սուսամ	»	4 —4մ
Կատաւա Անատ.	Ֆիւլ	30 —32
» Ռումելի	»	—
Մնտուքա Պարսկ. Բէշտ	»	46 —50

ԱՐՏԱՔԻՆ ԲԵՐՔ

		գուրուշ
Իսանվէ Բիւմ. տեսակ 100	հօխ.	860—940
« Բ. »	»	
Նէմզն	»	17
Շաքար փոշի Անգլ. Կոդ.		255—265
» » Գաղղ.	»	—
» գլուխ Գաղղ.		300—310
Զայ Գոնկօ	հօխտան	22 —25
» Բէքօ Տարկ	»	50 —70
Անաղ (գալայ)	կէնդ.	900 —910
Գէպէղ (պիղէա)	հօխտա	9 —9մ
Լեղակ (տիվիտ) Գէնկալա	»	135 —170
» » Մատրաս	»	— —
Ցինք տախտ. 100	հօխտա Ֆր.	104 —
Երկաթի ձողաձեւ		58 —60
» տախտակ		72 —
» բեւեռաց		64 —66
Բարիթա		120 —
Բրինձ Իտալիոյ 100	Ֆիր.	42 —
Կարագ եղ Ռուսիոյ	գուր.	13 —14
Խաւեար	»	25 —26